

POSTANOWIENIE

5 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 5 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa R.C.

przeciwko Z.G. i A.G.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

na skutek skargi kasacyjnej R.C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z 28 maja 2025 r., II Ca 646/24,

1. odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania;

2. odstępuje od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz pozwanych;

3. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie na rzecz adw. F.D. 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) powiększoną o podatek od towarów i usług we właściwej stawce tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

M.L.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda R.C. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 28 maja 2025 roku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia SN: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

W wypadku zaś, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą

w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 14 stycznia 2026 r., I CSK 2142/25).

W ocenie autora skargi kasacyjnej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do odpowiedzi na następujące pytanie:

„Czy dopuszczalne jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ze względu na zmianę sytuacji osobistej dłużnika, w tym jego stanu zdrowia oraz sytuacji materialnej (zwłaszcza w kontekście dysproporcji majątku dłużnika i wierzyciela)?”

Ponadto skarżący wskazał, że jego skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, ponieważ z argumentacji przytoczonej w zaskarżonym wyroku Sądu Okręgowego wynikało, że zarzut naruszenia art. 5 k.c., w ogóle nie stanowił przedmiotu rozpoznania tego Sądu, a został on zawarty w apelacji.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01). Skoro skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie (zob. postanowienie SN z 20 stycznia 2026 r., I CSK 3059/25).

Natomiast w niniejszej sprawie, z wiążącej dla Sądu Najwyższego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku wynika, że choroby na jakie cierpi aktualnie powód są zwykłymi, powszechnymi chorobami wieku starczego, nie są wynikiem zdarzeń nagłych czy ekstraordynaryjnych. Mówiąc inaczej, sytuacja osobista i majątkowa powoda jest zbieżna z sytuacją

wielu osób w jego wieku, na co pozwani nie mają wpływu, a jedynie egzekwują swoją należność w miarę istniejących możliwości.

Nie można zatem przyjąć, że w ramach niniejszej sprawy ustalenia faktyczne, którymi Sąd Najwyższy jest przecież związany, pozwalają na uznanie, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiła zmiana sytuacji osobistej dłużnika, w tym jego stanu zdrowia oraz sytuacji materialnej.

Poza tym, Sąd Odwoławczy wskazał, że nie sposób w okolicznościach sprawy wywieść, że wykonując swoje prawo podmiotowe powodowie go nadużywają, bo dłużnik nie ma wystarczającego majątku, w związku z czym postępowanie egzekucyjne się przedłuża, a dłużnik, będący w chwili jego wszczęcia emerytem, staje się coraz starszy i cierpi na schorzenia związane z wiekiem. Brak środków finansowych na zaspokojenie roszczenia pieniężnego nigdy nie zwalnia dłużnika z zobowiązania, które istnieje nadal jako możliwe do spełnienia, a dłużnik odpowiada za dług całym majątkiem nie tylko teraźniejszym, ale i przyszłym (por. uchwała Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1986 r., III CZP 77/85).

Zatem przyjąć należy, że przytoczone przez autora skargi kasacyjnej zagadnienie prawne, sformułowane zostało w oderwaniu od wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych. Natomiast przyczyny wskazywane przez skarżącego na uzasadnienie oczywistej zasadność skargi kasacyjnej w ogóle nie zaistniały w sprawie, ponieważ Sąd Okręgowy wielokrotnie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, precyzuje z jakich przyczyn nie można uznać, że okolicznościach tej sprawy zachowanie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym może stanowić nadużycie prawa (art. 5 k.c.), uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.). Twierdzenie, że zarzut z art. 5 k.c. nie był przez Sąd drugiej instancji rozpatrzony jest zatem całkowicie chybione.

Wobec tego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Odstąpienie od obciążania skarżącego kosztami postępowania nastąpiło na podstawie art. 102 k.p.c. ze względu na jego sytuację osobistą i materialną, a o kosztach pełnomocnika skarżącego z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2024 r., poz. 763).

M.L.

Krzysztof Wesołowski

[SOP]